

Дисципліна “ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ”

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мета й завдання	<p><i>Метою вивчення</i> освітнього компоненту є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) формування у здобувачів вищої освіти системи логічно завершених базових знань про українську мову; 2) засвоєння понятійно-категоріального апарату науки про українську мову. <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) вироблення у здобувачів вищої освіти практичних умінь і навичок із оволодіння українською мовою; 2) вироблення вміння адекватно орієнтуватись у різних мовленнєвих і професійних ситуаціях; 3) бачити логіку і закономірності у розвитку української мови, розпізнавати її тенденції; 4) формування вміння виробляти і відстоювати свою життєву позицію, давати раціональну і об’єктивну оцінку важливій інформації, діям і вчинкам різних людей засобами української мови; 5) сприяння підвищенню рівня національної свідомості й культури та вмінню застосовувати набуті знання у своїй професійній та громадській діяльності засобами української мови.
Обсяг годин, кредитів ЄКТС	150 год., 5 кредитів
Термін викладання (семестр)	6 семестр
Короткий зміст	Тема 1. Практична граматики української мови як предмет вивчення. Походження української мови.

Українська мова – державна. Стилї української мови.
Мова як система.

Тема 2. Звуки мови: творення і сприймання їх. Звуки мови як фізичне явище. Звуки мови як фізіологічне явище. Членування мовленнєвого потоку. Звуки мови як соціальне явище. Фонемі в мовленнєвому потоці.

Тема 3. Письмо. Виникнення і розвиток письма. Становлення писемності в Україні. Сучасний український алфавіт. Унормування українського правопису. Вживання великої букви. Транскрипція і транслітерація.

Тема 4. Приголосні: вимова і правопис. Система приголосних фонем. Сонорні, дзвінки і глухі приголосні. М'які і тверді приголосні. Вживання м'якого знака. Вживання апострофа. Подовження приголосних і подвоєння букв. Випадання приголосних. Чергування приголосних. Зміни приголосних при додаванні суфіксів –ськ-, -ств-. Уподібнення приголосних за місцем творення.

Тема 5. Голосні: вимова і правопис. Система голосних фонем. Наголос. Складоподіл і перенос частин слова. Чергування голосних. Розрізнення фонем е та и. Розрізнення фонем и та і. Фонемі и та і в іншомовних словах. Розрізнення фонем а та о. Розрізнення фонем о та у. Позначення голосних у російських власних назвах. Позначення голосних в інших слов'янських власних назвах.

Тема 6. Милозвучність української мови. Усунення збігу голосних і приголосних звуків. Інші засоби милозвучності.

Тема 7. Слово і його лексичне значення. Групи слів за лексичним значенням. Лексика української мови за походженням.

Тема 8. Стилiстична диференція української лексики. Групи слів за вживанням. Фразеологія. Лексикографія.

Тема 9. Граматика і її функції. Словотвір. Значущі частини слова. Морфологічні способи творення слів. Інші способи творення слів. Написання складних слів. Написання складноскорочених слів і графічних скорочень. Історичні змін в морфемному складі слова. Етимологічний аналіз слова.

Тема 10. Частини мови. Поділ слів на частини мови. Граматичні значення. Способи вираження граматичних значень. Іменник. Прикметник. Числівник. Займенник. Дієслово. Дієприкметник. Дієприслівник. Безособові форми на *-но*, *-то*. Прислівник. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.

Тема 11. Синтаксис, його функції. Пунктуація: роль і значення.

Тема 12. Синтаксична словоформа. Словосполучення. Речення.

Тема 13. Просте речення. Головні члени речення. Двоскладні й односкладні речення. Другорядні члени речення. Оформлення простих речень. Порядок слів у реченні. Повні і неповні речення. Незакінчені речення. Ускладнене просте речення. Однорідні члени речення. Відокремлені члени речення. Внесення.

Тема 14. Складне речення. Загальні відомості. Складне речення, його різновиди. Особливості побудови

	складних речень. Складносурядне речення. Розділові знаки в складносурядному реченні. Складнопідрядні речення. Обставинні підрядні речення. Інші складні речення. Чуже мовлення. Синтаксична єдність і абзац.
Перелік компетентностей	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій й методів мовознавчої й літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>К01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>К03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>К06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>К08. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, методик викладання української мови і літератури.</p> <p>К09. Здатність використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ української мови та літератури, методик викладання української мови і літератури.</p> <p>К10. Здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях.</p> <p>К26. Володіння глибинними знаннями зі стилістики, лексикології та інших розділів мовознавчої наук і визначати сучасний стан розвитку мовознавства та наукові досягнення в дослідженні окремих аспектів української мови; здатність визначати й розуміти інноваційні процеси в розвитку мови.</p>
Результати навчання	<p>ПР01. Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.</p> <p>ПР03. Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті,</p>

	<p>мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПР12. Уміти організувати навчальний процес у закладах загальної середньої освіти (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови і літератури, світової літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.</p> <p>ПРК14. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.</p>
Система оцінювання	Бально-накопичувальна
Форми контролю	залік
Кафедра	Української мови